

Sultan İlahiyat Araştırmaları Dergisi (SİAD)

Yıl: 2 Kış - Aralık 2024 Sayı: 2 e-ISSN: 3023-5820

Yayın Türü: 6 Aylık, Açık Eriřimli, Uluslararası

Yayın Dili: Türkçe, İngilizce

Sultan İlahiyat Araştırmaları Dergisi Adına Sahibi

Meryem Betül ARI, Eskişehir / TÜRKİYE

Baş Editör

Prof. Dr. Ali Rıza Gül

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

argul@ogu.edu.tr / 0000-0002-5194-3223

Editör Yardımcısı

Dr. Öğr. Üyesi Metin AVCI

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, TÜRKİYE

avcimetin67@hotmail.com / 0000-0002-8651-0321

Yabancı Dil Editörleri

Dr. Mustafa TURAN

Milli Eğitim Bakanlığı, TÜRKİYE

mustafaturan7@gmail.com

Faris HOCAOĞLU

Milli Eğitim Bakanlığı, TÜRKİYE

hocaoglufaris@gmail.com / 0000-0002-7271-8420

Biliřim Danışmanı

Dr. Kerim SARIGÜL

Gazi Üniversitesi

Hukuk İşleri Sorumlusu

Av. M. Asaf GÜVEN

Sekreteryaya

Merve DEMİRALAY

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, TÜRKİYE

dergisultan@gmail.com

Yönetim Merkezi Adresi

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi

Web: <https://sultandergi.com/>

Elektronik Posta: dergisultan@gmail.com

Sultan Journal of Theological Reserach (SJTR)

Year: 2 Winter – Dec. 2024 Issue: 2 e-ISSN: 3023-5820

Publication Type: Biannually, Open Access, International

Publication Language: Turkish, English

Sultan Journal of Theological Reserach, Owner

Meryem Betül ARI, Eskişehir / TÜRKİYE

Chief Editor

Prof. Dr. Ali Rıza Gül

Eskişehir Osmangazi University, TÜRKİYE

argul@ogu.edu.tr / 0000-0002-5194-3223

Assistant Editor

Dr. Faculty Member Metin AVCI

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, TÜRKİYE

avcimetin67@hotmail.com / 0000-0002-8651-0321

Foreign Language Editors

Dr. Mustafa TURAN

Ministry of Education, TÜRKİYE

mustafaturan7@gmail.com

Faris HOCAOĞLU

Ministry of Education, TÜRKİYE

hocaoglufaris@gmail.com / 0000-0002-7271-8420

Informatics Advisors

Dr. Kerim SARIGÜL

Gazi University

Legal Affairs Officer

Ad. M. Asaf GÜVEN

Secretariat

Merve DEMİRALAY

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, TÜRKİYE

dergisultan@gmail.com

Headquarter

Eskişehir Osmangazi University, Faculty of Theology

Web: <https://sultandergi.com/>

E-mail: dergisultan@gmail.com

ALAN EDİTÖR KURULU / SCIENCE EDITORIAL
BOARD

TEMEL İSLAM BİLİMLERİ

Tefsir ve Kıraat

Dr. Öğr. Üyesi Vedat YETKİN
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, TÜRKİYE
vedat.yetkin@bilecik.edu.tr / 0000-0002-6990-0037

İslam Tarihi ve Sanatları

Doç. Dr. Yaşar ÇOLAK
İbn Haldun Üniversitesi, TÜRKİYE
yasar.colak@ihu.edu.tr / 0000-0002-7932-6155

Tasavvuf

Dr. Öğr. Üyesi Eyüp İNCE
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
eyup.ince@bilecik.edu.tr / 0000-0001-6194-2980

Hadis

Dr. Öğr. Üyesi Murat MİRZAOĞLU
Bartın Üniversitesi, Bartın, TÜRKİYE
murat.mirzaoglu@hotmail.com / 0000-0003-3763-7526

İslam Mezhepleri Tarihi

Dr. Öğr. Üyesi Metin AVCI
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, TÜRKİYE
avcimetin67@hotmail.com / 0000-0002-8651-0321

Din Psikolojisi

Dr. Tuba Kevser Şahin
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, TÜRKİYE
tksahin@hotmail.com / 0000-0003-2130-1737

Kelam

Arş. Gör. Dr. Meryem ÖZDEMİR KARDAŞ
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, TÜRKİYE
meryem.kardas@ogu.edu.tr / 0000-0003-1493-3402

Arap Dili ve Belagati

Dr. Öğr. Üyesi Muharrem ERTAŞ
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, TÜRKİYE
maremer@hotmail.com / 0000-0002-3179-3985

İslam Hukuku ve İktisadı

Dr. Öğr. Üyesi Fatma HAZAR
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, TÜRKİYE
fhazar@gmail.com / 0000-0002-0780-1877

FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ

Din Sosyolojisi

Dr. Ensar GÖÇMEZ
Milli Eğitim Bakanlığı / TÜRKİYE
ensargocmez@yahoo.com / 0009-0008-7868-3506

Felsefe

Dr. Mustafa TURAN
Milli Eğitim Bakanlığı, TÜRKİYE
mustafaturan7@gmail.com / 0000-0002-1792-5494

Dinler Tarihi

Dr. Öğr. Üyesi Aynur ÇINAR
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
aynur.cinar@ogu.edu.tr / 0000-0001-8576-7566

BİLİM VE DANIŞMA KURULU / SCIENTIFIC BOARD & ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Abdulmutalip ARPA
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi / TÜRKİYE

Prof. Dr. Adnan ADIGÜZEL
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi/ TÜRKİYE

Prof. Dr. Ahmet Gündüz
Harran Üniversitesi / TÜRKİYE

Prof. Dr. Ali Rıza GÜL
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi / TÜRKİYE

Prof. Dr. Erkin MUSURMANOV
Semerkant Devlet Üniversitesi / ÖZBEKİSTAN

Prof. Dr. Hasan ÖZALP
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi / TÜRKİYE

Prof. Dr. Hüseyin GÜNEŞ
Şırnak Üniversitesi / TÜRKİYE

Prof. Dr. Kalamkas KALYBAEVA
Abay Kazak Millî Pedagoji Üniversitesi /
KAZAKİSTAN

Prof. Dr. Kamil SARITAŞ
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi / TÜRKİYE

Prof. Dr. Mahmut ÇINAR
GAÜN Azez / SYRIA

Prof. Dr. Mehmet DALKILIÇ
İstanbul Üniversitesi / TÜRKİYE

Prof. Dr. Namık Kemal OKUMUŞ
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi / TÜRKİYE

Prof. Dr. Necati ENGEÇ
South Carolina State University / USA

Prof. Dr. Ziya YILMAZER
Marmara Üniversitesi /TÜRKİYE

Doç. Dr. Ahmet ÖZDEMİR
Şırnak Üniversitesi /TÜRKİYE

Doç. Dr. Bahattin KELEŞ
Şırnak Üniversitesi/ TÜRKİYE

Doç. Dr. Fevzi RENÇBER
Şırnak Üniversitesi / TÜRKİYE

Doç. Dr. Yılmaz ARI
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi / TÜRKİYE

Doç. Dr. Halit Yeşilmen
Artuklu Üniversitesi / TÜRKİYE

Doç. Dr. Ioan DURA
Romanya Ovidius Üniversitesi / ROMANYA

Doç. Dr. İsmet TUNÇ
Şırnak Üniversitesi / TÜRKİYE

Doç. Dr. Kadri Önemli
Harran Üniversitesi / TÜRKİYE

Doç. Dr. Kasım Ertaş
Şırnak Üniversitesi / TÜRKİYE

Doç. Dr. M. Sait Uzundağ
Adıyaman Üniversitesi / TÜRKİYE

Doç. Dr. Mehmet Şükri Özkan
Şırnak Üniversitesi / TÜRKİYE

Doç. Dr. Mehmet Zeki Uyanık
Mersin Üniversitesi / TÜRKİYE

Doç. Dr. Mustafa Öztoprak
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi / TÜRKİYE

Doç. Dr. Nurullah Agitoğlu
Şırnak Üniversitesi / TÜRKİYE

Doç. Dr. Sevim ARSLAN
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi / TÜRKİYE

Doç. Dr. Yaşar Acat
Şırnak Üniversitesi / TÜRKİYE

Doç. Dr. Yaşar ÇOLAK
İbn Haldun University, TÜRKİYE

Doç. Dr. Yılmaz CEYLAN
Muş Alparslan Üniversitesi / TÜRKİYE

Dr. Öğr. Üyesi Abdalbaki DENİZ
Şırnak Üniversitesi / TÜRKİYE

Dr. Öğr. Üyesi Ahmad ALHUSSEIN
Şırnak Üniversitesi / TÜRKİYE

Dr. Didar SHAUYENOV
Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi / KAZAKİSTAN

Dr. Ensar GÖÇMEZ
Milli Eğitim Bakanlığı / TÜRKİYE

Dr. Öğr. Üyesi Erşahin Ahmet AYHÜN
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi / TÜRKİYE

Dr. Öğr. Üyesi Hasan MAÇİN
Adıyaman Üniversitesi / TÜRKİYE

Dr. Öğr. Üyesi Hasan ÖZALP
Şırnak Üniversitesi / TÜRKİYE

Dr. Öğr. Üyesi Metin AVCI
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi / TÜRKİYE

Dr. Öğr. Üyesi Murat MİRZAOĞLU
Bartın Üniversitesi / TÜRKİYE

Dr. Öğr. Üyesi Anas Mohammad Sharif TAHIR TAHIR
Şırnak Üniversitesi / TÜRKİYE

Dr. Öğr. Üyesi Muharrem ERTAŞ
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi / TÜRKİYE

Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Reşit VAROL
Şırnak Üniversitesi / TÜRKİYE

Dr. Osman Bilen
Milli Eğitim Bakanlığı / TÜRKİYE

Pr. Asist. Dr. Valentin ILİE
Bükreş Üniversitesi / ROMANYA

Dr. Seyfettin İLİTER
Serbest Araştırmacı / TÜRKİYE

Dr. Öğr. Üyesi Yakup AKYÜREK
Şırnak Üniversitesi / TÜRKİYE

Dr. Öğr. Üyesi Yunus İBRAHİMOĞLU
Şırnak Üniversitesi / TÜRKİYE

Dr. Öğr. Üyesi Zeynelabidin HÜSEYNİ
Şırnak Üniversitesi / TÜRKİYE

Dr. Zhakhangir NURMATOV
Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi / KAZAKİSTAN

YAYIN KURULU / REVIEW EDITORIAL BOARD

Prof. Dr. Ali Rıza GÜL
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi / TÜRKİYE

Doç. Dr. Yaşar ÇOLAK
İbn Haldun Üniversitesi, TÜRKİYE

Doç. Dr. Yılmaz ARI
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi / TÜRKİYE

Doç. Dr. Yılmaz CEYLAN
Muş Alparslan Üniversitesi / TÜRKİYE

Dr. Öğretim Üyesi Metin AVCI
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi / TÜRKİYE

Dr. Eyüp İNCE
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

Dr. Murat MİRZAOĞLU
Bartın Üniversitesi, Bartın, TÜRKİYE

Dr. Yakup AKYÜREK
Şırnak Üniversitesi / TÜRKİYE

KAPAK TASARIM & MİZANPAJ

Şeyda GİRDAP - Yılmaz ARI - Merve DEMİRALAY

DİZİN – DEPO – KÜTÜPHANE

Sultan İlahiyat Araştırmaları Dergisi (SIAD), uluslararası hakemli bir dergidir.

Yaz – Haziran, Kış - Aralık Sayısı olmak üzere yılda iki defa yayımlanır.

Sultan Dergisi ilk sayısından itibaren ulusal ve uluslararası saygın indeksler, bilimsel arşiv merkezleri ve kütüphaneler tarafından kabul edilmekte, verileri depolanmakta ve indekslenmektedir.

Dergide yayımlanan yazılardaki görüşlerin sorumluluğu yazarlarına aittir.

INDEX – STORAGE – LIBRARY

Sultan Journal of Theological Research (SJTR) is an international refereed journal.

It is published twice a year, Summer - June and Winter - December.

Sultan Journal has been accepted, data stored and indexed by national and international reputable indexes, scientific archive centers and libraries since its first issue.

The responsibility for the opinions in the articles published in the journal belongs to the authors.

TR DİZİN BAŞVURUMUZ KABUL
EDİLMİŞ OLUP İZLEME SÜRECİMİZ
DEVAM ETMEKTEDİR.

Editörden

Değerli Okuyucularımız,

Sultan İlahiyat Araştırmaları Dergisi (SİAD) Aralık 2024 sayısına hoş geldiniz. Bu sayımızda, toplumsal bütünleşme, dinî semboller, Hz. Peygamber anlatımları, tarihî hadiseler ve kavramsal analizler gibi geniş bir yelpazeye yayılan derinlikli çalışmalar yer almaktadır. Yayınladığımız her bir makale, İslâm düşüncesinin ve tarihinin farklı yönlerini daha iyi anlamamıza katkı sağlamakta ve ilahiyat alanındaki bilimsel tartışmaları zenginleştirmektedir.

Bu sayının ilk makalesi, “*Toplumsal Bütünleşme Faktörü Olarak Dinî Semboller: İslam’da Ezan ve Camii Sembolleri*” başlığıyla, dinî sembollerin toplumsal bağları nasıl kuvvetlendirdiğine dair önemli bir inceleme sunuyor. Hatice Kırkgül ve Yılmaz Arı, ezan ve camii gibi sembollerin, toplumları bir arada tutan dini öğeler olarak nasıl işlev gördüğünü ele alıyorlar. Bu çalışma, dini sembollerin toplumsal birlikteliğe katkısını daha iyi anlamamıza olanak tanıyor.

İkinci makale, “*Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınlarında Hz. Peygamber Anlatımı*” başlığıyla, İdris Çağlayan ve İsmail Metin’in kaleminden çıkan çalışma, Diyanet İşleri Başkanlığı’nın yayınlarında Peygamber Efendimiz’in anlatımını ve onun halkla ilişkisini ele alarak, tarihsel bir bakış açısıyla bu anlatıların toplumsal hafızadaki etkilerini inceliyor.

Üçüncü makalede, Süleyman Sarı, “*Hak, Hukuk ve Toplumsal Barış: Hz. Peygamber’in Farklı İnanç Gruplarıyla Münasebetleri*” başlığını taşıyan önemli bir incelemeye yer veriyor. Bu çalışma, İslam’ın hoşgörü ve adalet ilkelerinin, Peygamber Efendimiz’in farklı inanç gruplarıyla olan ilişkilerinde nasıl şekillendiğine dair derin bir analiz sunuyor.

Bir diğer çalışma, Hamza Yeşildal’ın “*Bağdat Baş Kadısı Ebû Abdillâh ed-Dâmegânî’nin Mezhebî Kişiliği ve Dönemin Selçuklu Ülkesindeki Mu’tezilî Politik Anlayışa Etkisi*” başlığını taşıyor. Bu makale, dönemin kadı figürlerinden birini ve onun mezhebî kimliğinin, Selçuklu İmparatorluğu’nun düşünsel yapısındaki yansımalarını detaylandırıyor.

Hanife Ersoy ve Fatih Tok’un yazdığı “*Ayetler Çerçevesinde Fatiha Sûresindeki ‘Sırât-ı Müstakîm’ Tabirinin Kavramsal Analizi*” başlıklı çalışma ise, Fatiha Sûresi’nin anlam derinliğini keşfetmeye yönelik kapsamlı bir teolojik analiz sunuyor. Yazarlar, “Sırât-ı Müstakîm” teriminin kavramsal yapısını inceleyerek, bu ifadenin İslam düşüncesindeki yerini sorguluyorlar.

Son olarak, Said Muhammed Aktaş ve Erşahin Ahmet Ayhün, “*Semerikand Tahtına Giden Yolda Emir Timur ile Emir Hüseyin Mücadelesi*” başlığı altında, Orta Asya’daki büyük güç mücadelesine ışık tutuyorlar. Timur ve Hüseyin arasındaki tarihi çatışmayı ele alırken, bu mücadelenin bölgedeki siyasi ve kültürel dönüşüm üzerindeki etkilerini ortaya koyuyorlar.

Aralık 2024 sayımızda yer alan bu makaleler, sadece akademik dünyaya katkı sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda günümüz toplumlarının dinî ve kültürel dinamiklerine dair de önemli izler bırakmaktadır. İlahiyat alanındaki çalışmaların, toplumsal yapılar üzerindeki etkilerini anlamak, hem geçmişi hem de bugünü derinlemesine incelememize olanak sağlamaktadır.

Dergimizi okurken bu derinlikli ve çeşitli çalışmalardan faydalanmanızı, ele aldıkları temalar üzerine düşünmenizi dilerim.

Saygılarımla,

Prof. Dr. Ali Rıza GÜL

From the Editor

Dear Readers,

Welcome to the December 2024 issue of the *Sultan İlahiyat Araştırmaları Dergisi (SİAD)*. This issue features a diverse range of in-depth studies covering topics such as social integration, religious symbols, depictions of the Prophet Muhammad, historical events, and conceptual analyses. Each article we publish contributes to enhancing our understanding of various aspects of Islamic thought and history, while enriching scholarly discussions within the field of theology.

The first article of this issue, titled “Social Integration as a Factor of Religious Symbols: The Symbols of Adhan and Mosque in Islam”, presents a significant examination of how religious symbols strengthen social bonds. Hatice Kırkgül and Yılmaz Arı explore how symbols such as the call to prayer (azan) and the mosque function as religious elements that unify communities. This study allows us to better understand the contribution of religious symbols to social cohesion.

The second article, “The Prophet Muhammad in The Narration of The Presidency of Religious Affairs Publications”, written by İdris Çağlayan and İsmail Metin, examines how the Presidency of Religious Affairs (Diyanet İşleri Başkanlığı) represents the Prophet Muhammad and his relationship with the public in its publications, analyzing the impact of these depictions on social memory from a historical perspective.

In the third article, Süleyman Sarı offers an important analysis titled “Rights, Law, and Social Peace: The Prophet Muhammad’s Relations with Different Religious Groups”. This study provides a profound analysis of how the principles of tolerance and justice in Islam were reflected in the Prophet Muhammad's interactions with various religious groups.

Another work, “The Madhhab (School of Thought) Orientation of Baghdad's Chief Judge Abu Abdillāh ad-Damaghāni and the Mu'tazili Politics in the Seljuk Empire”, by Hamza Yeşildal, details the sectarian identity of a prominent judicial figure from the period and its influence on the intellectual structure of the Seljuk Empire, with a focus on the Mu'tazilite political ideology.

The study “Conceptual Analysis of the Expression “Sirat-i Mustaqim” in Surah Fatiha within the Context of Verses”, written by Hanife Ersoy and Fatih Tok, offers a comprehensive theological analysis aimed at uncovering the deeper meaning of the Fatiha Surah. The authors examine the conceptual structure of the term “Sirât-ı Müstakîm” and question its place within Islamic thought.

Finally, Said Muhammed Aktaş and Erşahin Ahmet Ayhün shed light on the great power struggle in Central Asia in their article “The Struggle of Emir Timur and Emir Hussein on the Road to the Throne of Samarkand”. They explore the historical conflict between Timur and Husayn, highlighting the political and cultural transformations it caused in the region.

The articles featured in this December 2024 issue not only contribute to the academic world but also leave significant marks on our understanding of the religious and cultural dynamics of contemporary societies. The studies in theology provide us with an opportunity to deeply examine both the past and the present, helping us better comprehend the impact of these works on social structures.

I hope that you find these diverse and profound studies engaging, and that they inspire thoughtful reflection on the themes they address.

Sincerely,

Prof. Dr. Ali Rıza GÜL